

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Karla Šimky a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **A. M. G. E.,** zastoupeného JUDr. Jiřím Kratochvílem, advokátem se sídlem Váňova 3180, Kladno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2006, č. j. 47 Az 34/2006 - 16,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2006, č. j. 47 Az 34/2006 - 16, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou včas se žalobce jako stěžovatel domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí Krajského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 7. 2006, č. j. OAM-642/LE-05-07-2006. Tímto rozhodnutím byla podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), zamítnuta jako zjevně nedůvodná stěžovatelova žádost o udělení azylu. Krajský soud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též s. ř. s.), odmítl, neboť shledal, že neobsahuje žádný žalobní bod a současně se jedná o vadu neodstranitelnou.

Stěžovatel v kasační stížnosti a několika doplněních uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.; namítá, že soud pochybil, pokud jej nevyzval k doplnění žaloby, které by spočívalo v upřesnění tam uvedeného žalobního bodu. K tomu poukazuje na rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/20005 - 58 a na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Azs 422/2004 - 54. Stěžovatel zdůrazňuje, že jeho tvrzení obsažené v žalobě minimální požadavky na formulaci žalobního bodu splňuje. Dále namítal, že krajský soud pochybil,

pokud mu neustanovil advokáta k podání žaloby, ačkoli o něho požádal. Také zevrubně popsal svoji situaci v Egyptě a azylovém středisku, jakož i svoje zdravotní potíže, a vyslovil domněnku, že mu azyl měl být udělen, neboť Egypt není stabilní demokracií a jsou tam porušována lidská práva. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na to, že je napadán postup krajského soudu, k němuž se vyjadřovat nebude a jeho posouzení ponechává na Nejvyšším správním soudu. Navrhuje však zamítnutí, případně odmítnutí kasační stížnosti.

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí krajského soudu bylo vydáno po nabytí účinnosti zákona č. 350/2005 Sb. (tj. po 13. 10. 2005), postupoval zdejší soud podle s. ř. s. ve znění novelizovaném uvedeným zákonem. Nejvyšší správní soud se proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná. Nejvyšší správní soud se vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu podrobně věnoval např. ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, případně ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57, (obě dostupná na www.nssoud.cz), kde dospěl k závěru, že o kasační stížnost přijatelnou se může jednat mimo jiné tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno „*zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*“. Právě takové pochybení zjistil Nejvyšší správní soud v daném případě v postupu krajského soudu, který stěžovatelovu žalobu odmítl, aniž jej vyzval k upřesnění žalobních bodů; kasační stížnost je tedy přijatelná.

Poté, co byla kasační stížnost shledána přijatelnou, mohl se Nejvyšší správní soud zabývat zde uvedenými důvody, přičemž důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel uplatňuje důvod obsažený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. („*nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu*“).

K tomu ze soudního spisu vyplynulo, že v žalobě, podané ke Krajskému soudu v Praze dne 19. 7. 2006, stěžovatel uvádí, že napadá specifikované správní rozhodnutí proto, že žalovaný nedostatečným způsobem zjistil skutkový stav, neboť neposuzoval a nehodnotil problémy, kterým byl v Egyptě vystaven. Z odůvodnění rozhodnutí navíc podle něho nevyplývá, jaké skutečnosti sloužily jako podklady pro vydání rozhodnutí a jak se žalovaný vypořádal s jeho tvrzeními. Poukázal také na § 2 odst. 4, § 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, které považuje za porušené. Požádal o ustanovení tlumočníka do jazyka arabského. Krajský soud napadeným usnesením odmítl žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť podání stěžovatele podle jeho názoru neobsahuje žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. V napadeném usnesení krajský soud zejména konstatoval, že uvedené podání postrádá žalobní body. Bez doplnění žaloby nebylo dle názoru krajského soudu možno o věci dále jednat, přitom doplnění těchto náležitostí bylo již v dané věci nepřípustné s ohledem na marné uplynutí lhůty pro podání žaloby, jež je zároveň podle § 71 odst. 2 s. ř. s. lhůtou pro rozšíření žaloby o žalobní body či napadané výroky rozhodnutí. V dané situaci s ohledem na uplynutí této lhůty shledal krajský soud jako nadbytečné i poučování stěžovatele za účelem odstranění vad, neboť tyto vady byly pro uplynutí lhůty již neodstranitelné. Poukázal k tomu na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2005, č. j. 7 Azs 294/2004 - 41.

Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích opakovaně uvedl, že neexistuje zákonná povinnost soudu v případech, kdy žaloba neobsahuje žádný žalobní bod, vyzývat žalobce k odstranění těchto vad ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by odporovala zásadě dispoziční a zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je řízení o žalobě koncipováno (viz např. rozsudek č. j. 2 Azs 9/2003 - 40 ze dne 23. 10. 2003, publikován: Sb. NSS 113/2004). Nejvyšší správní soud zároveň považuje za rozhodné, že § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s. stanoví lhůtu pouze pro rozšíření žaloby na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo o další žalobní body, a tedy v souladu s konstantní judikaturou i pro doplnění žalobního bodu do podání, které dosud žádný žalobní bod neobsahovalo, nikoliv však na odstranění jiných vad žaloby. Vady žaloby jsou přitom odstranitelné postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., podle kterého předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nejde-li tedy o situaci, kdy podání neobsahuje žádný žalobní bod, a jde-li naopak o situaci, kdy žalobní bod je formulován nedostatečně přesně a podrobně, je soud povinen postupovat podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a usnesením vyzvat podatele k opravě nebo odstranění vad podání tak, aby mohlo být věcně projednáno. Pouze v případě, že podání není ve stanovené lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení není možno pro tento nedostatek pokračovat, odmítne soud usnesením vadný návrh. Stejně tak lze odmítnout návrh jen za situace, kdy je natolik nedostatečný, že jej nelze věcně projednat.

V dané věci je tedy předmětem sporu otázka, zda byl návrh natolik vadný, že nebylo možné v řízení pokračovat, tedy zda v žalobě nebyl uveden žádný žalobní bod, pro který by ji bylo možno věcně projednat, či zda se jednalo o vady, k jejichž odstranění měl být stěžovatel vyzván. Podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. musí být ze žalobních bodů patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Význam co nejpřesnějšího uvedení žalobních bodů v žalobě vyplývá ze zásady dispoziční, kterou je řízení o žalobách ve správním soudnictví ovládáno a která znamená, že soud se při přezkumu správního rozhodnutí (s výjimkou taxativně stanovených případů) omezuje pouze na posouzení existence důvodů nezákonnosti správního rozhodnutí, které žalobce dovozuje.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel v žalobě označil důvod napadení správního rozhodnutí, neboť mj. uvedl, že žalovaný neposuzoval a nehodnotil problémy, kterým byl v Egyptě vystaven, má Nejvyšší správní soud za to, že taková dikce podání splňuje minimální požadavky na formulaci žalobního bodu. Lze z ní totiž usoudit na právní argumentaci i skutková tvrzení, o něž se žalobní bod opírá. Z podání stěžovatele bylo zřejmé v jakém rozsahu správní rozhodnutí napadá; rovněž důvody, proč tak činí, bylo možné považovat za žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Taková žaloba se po upřesnění žalobního bodu (zejména uvedení toho, jaké konkrétní problémy žalovaný nevážil) jeví schopnou věcného projednání, aniž je ovšem třeba přitom vážit její možnou úspěšnost. V případě tohoto upřesnění by se nejednalo o nepřípustné a opožděné rozšíření původní žaloby ve smyslu § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s, neboť by byl toliko konkretizován žalobní bod v hrubých rysech uvedený v zákonné lhůtě v žalobě.

Shodný právní závěr v případě obdobné skutkové situace zaujal Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 19. 10. 2005, č. j. 3 Azs 422/2004 - 54 (www.nssoud.cz), nebo ze dne 1. 9. 2004, č. j. 2 Azs 105/2004 - 37, a též rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém rozhodnutí, na něž stěžovatel odkazuje v kasační stížnosti (viz rozsudek ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, publikován: Sb. NSS 835/2006). V tomto rozhodnutí se rozšířený senát přiklonil k závěru, že líčení skutkových okolností v žalobě proti rozhodnutí

správního orgánu nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Poukázal také na to, že žalobce je povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Jako správný však shledal postup krajského soudu, který v případě nedostatečně konkretizovaného žalobního bodu vyzval žalobce k jeho upřesnění podle § 37 odst. 5 s. ř. s. v soudem stanovené lhůtě a teprve po marném uplynutí lhůty žalobu podle tohoto ustanovení odmítl.

Nejvyšší správní soud tedy souhlasí se stěžovatelem, že krajský soud pochybil, pokud stěžovatele nevyzval k upřesnění žaloby a žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Naopak zcela nedůvodnou shledal Nejvyšší správní soud námitku stěžovatele, že mu krajský soud měl ustanovit advokáta k podání žaloby. V daném případě stěžovatel v žalobě požádal toliko o ustanovení tlumočníka, a nikoli advokáta (ačkoli v kasační stížnosti tvrdí opak), a nebylo tedy důvodu, proč by tak měl krajský soud činit. Předně se jedná o rozhodování zásadně návrhové (viz § 35 odst. 8 s. ř. s., které hovoří o tom, že soud může žalobci ustanovit advokáta na návrh). Navíc ze spisu není zřejmé, že by krajskému soudu bylo známo, že stěžovatel splňuje podmínky pro ustanovení advokáta. Pouhá skutečnost, že je stěžovatel cizinec, k tomu sama o sobě nepostačuje.

V daném případě, kdy krajský soud nepřezkoumával rozhodnutí žalovaného po věcné stránce, nýbrž stěžovatelovu žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., se nemohl ani Nejvyšší správní soud zabývat stěžovatelovými tvrzeními, která uvedl jako důvody pro udělení azylu, či jeho zdravotním stavem.

Nejvyšší správní soud tedy shledal naplnění důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť v posuzovaném případě nebyly splněny podmínky pro odmítnutí podání podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí ve smyslu § 110 odst. 3 s. ř. s.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti ve smyslu § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu